

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Promowanie projektu ACTIVE oraz odpowiedzialnej postawy obywatelskiej w szkołach

Zestaw narzędzi

I. Metodologia dla nauczycieli

MODUŁ 0 Ogólne zrozumienie
Informacje, fakty, prawda i obiektywizm

GYMNÁZIUM
JOSEFA RESSELA

Sukromna základna
škola
Felix

Slovakia

odpo
vědná
společ
nost

WSB University

Wsparcie Komisji Europejskiej w tworzeniu tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają poglądy autorów; Komisja Europejska nie może odpowiadać za każdorazowe użycie informacji zawartych w niniejszej publikacji.

Dokument objęty jest licencją: [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Przypisany:

Wypracowany w projekcie ACTIVE finansowanym w programie Erasmus +

Organizacja odpowiedzialna za stworzenie materiału: Odpovědná společnost, z. s.

We współpracy z partnerami w projekcie:

Autorzy: Mareš, Matěj & col.

Wersja 1.0

Wrzesień 2022

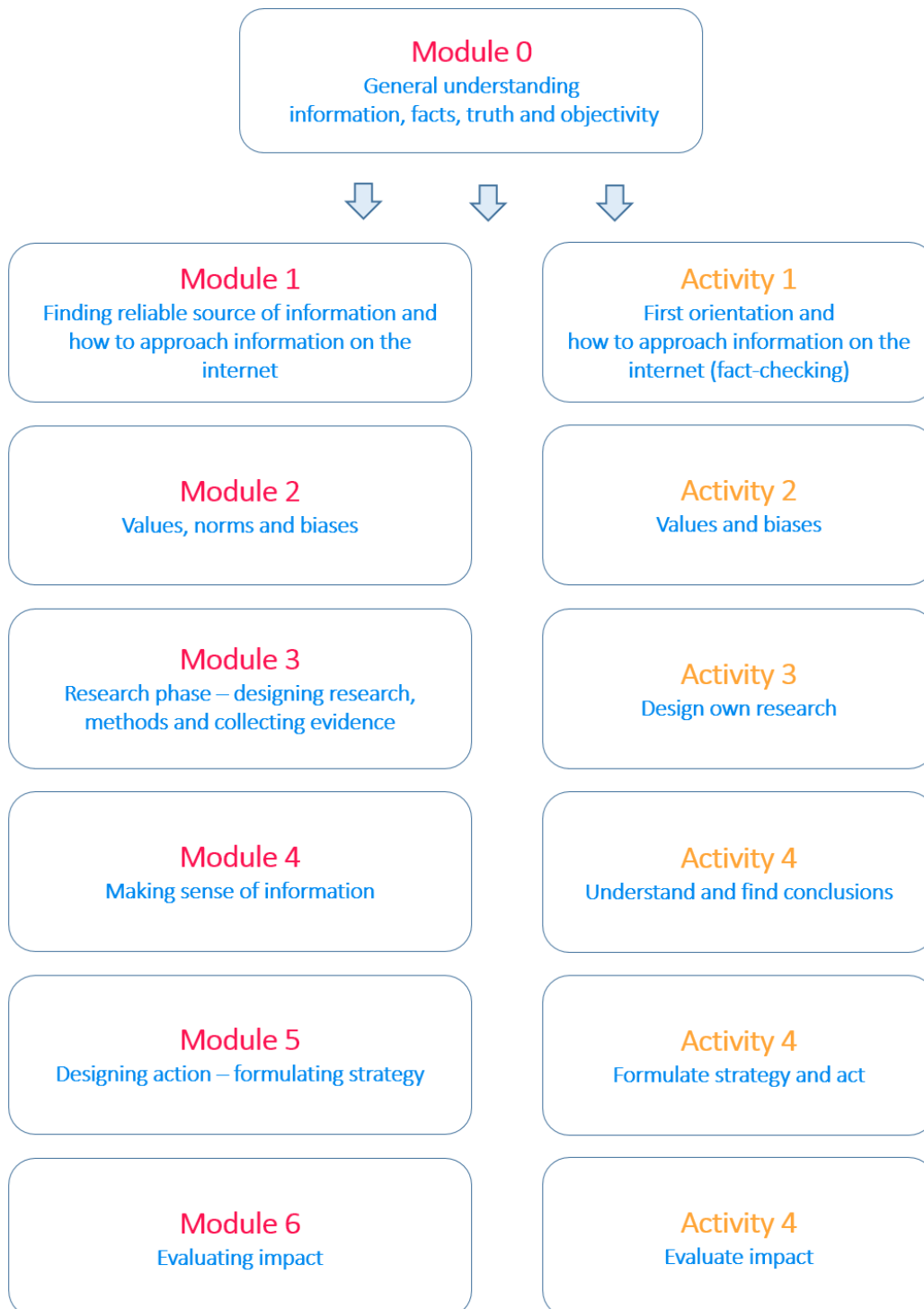
Spis treści

Spis treści.....	2
Przegląd modułów i działań.....	3
MODULE 0: Ogólne zrozumienie – informacja, fakty, prawda i obiektywizm	4
1. Informacje jako dowód	4
1.1. Dlaczego dowody.....	6
2. Zrozum dane, fakty i obiektywność.....	7
2.1. Wybrane definicje i pojęcia dotyczące danych i informacji	7
3. Definicja problemu i jak nie rozwiązywać błędnych problemów.....	12

Przegląd modułów i działań

Modules & Activities

MODULE 0: Ogólne zrozumienie – informacja, fakty, prawda i obiektywizm

"INFORMACJA NIE JEST RZECZYWISTOŚCIĄ ANI WIEDZĄ"

Struktura modułu:

Poruszane tematy:

Ogólne rozumienie pojęcia prawdy

Dane, fakty i obiektywizm

Fałszywe wiadomości, dezinformacja i dezinformacja

Informacje i dane jako dowody

Definicja problemu i wybór tematu

Główne tematy modułu:

W tym module omówimy następujące tematy:

Jak rozumieć obiektywność i pojęcie prawdy?

Czym są fałszywe wiadomości, dezinformacja i dezinformacja?

Jak rozumieć fakty, definicje i ogólnie język?

Jak możemy zdefiniować informację?

Jak zdefiniować problem i dlaczego nie jest to takie proste, jak mogłoby się wydawać?

Jak wybrać odpowiednie zagadnienie/temat do wdrożenia Zestawu Narzędzi?

1. Informacje jako dowód

Informacje zawsze były istotne dla ludzi w całej historii i na początku tego modułu możemy zacząć od cytatu znanego historyka Yuvala Noaha Harariego:

„Ostatnią rzeczą, jaką nauczyciel musi przekazać swoim uczniom, jest więcej informacji. Mają go już za dużo. Zamiast tego ludzie potrzebują umiejętności nadawania sensu informacjom, odróżniania tego, co jest ważne, od tego, co nieważne, a przede wszystkim łączenia wielu bitów informacji w szeroki obraz świata”.¹

Tak, najpierw **musimy mieć wiarygodną informację, aby móc podejmować trafne i odpowiedzialne decyzje**. Musimy jednak pamiętać, że gromadzenie danych i informacji nie jest środkiem samym w

¹ Yuval Noah Harari: [21 Lessons 21st Century What Kids Need to Learn Now to Succeed in 2050](#) (accessed in April 2022)

Dofinansowane przez
Unię Europejską

I. Methodology for teachers

sobie. Należy również pamiętać, że w tym złożonym świecie nie można podejmować decyzji wyłącznie na podstawie dowodów, nawet jeśli mówimy o decyzjach opartych na dowodach (więcej w MODULE 4). Dlatego zbieranie i gromadzenie informacji jest ważne, ale tylko jako pierwszy krok.

I. Methodology for teachers

1.1. Dlaczego dowody

Nastawienie, że informacje, które zbieramy, powinny być traktowane jako dowód, pomoże nam skoncentrować się na jakości i przydatności informacji, a nie tylko podczas procesu lub zbierania informacji. Ale także podczas oceniania i nadawania sensu informacjom, formułowania wniosków oraz w fazie refleksji i oceny.

Informacje, których szukamy, **powinny być przekonujące**, poparte dowodami. Naszym celem jest **wyjście poza sprawdzanie faktów** i znalezienie dokładnych, rzetelnych i odpowiednich informacji odpowiednich dla naszego problemu/celu.

Co to jest informacja

Istnieje wiele definicji pojęcia informacja. Ale wielu z nich nie uważamy za właściwe, jak informacje analityczne, subiektywne lub obiektywne lub że informacja jest wiedzą.

- x **Wiedza** wymaga uczenia się i jest szersza niż informacja. Wiedza to teoretyczne i/lub praktyczne zrozumienie przedmiotu, które można wykorzystać w określonym celu (daje odpowiedź na pytanie „Jak”). Jako taka opiera się na zinterpretowanych i przetworzonych informacjach i/lub doświadczeniach zdobytych podczas uczenia się (więcej informacji znajduje się poniżej, w rozdziale „Nadawanie sensu informacjom”).
- x Ponieważ informacja w najczęściej używanym znaczeniu (patrz poniżej) jest jedynie przedstawieniem rzeczywistości (jakieś świadectwo o rzeczywistości), **a nie samą rzeczywistością**, byłibyśmy bardzo ostrożni w mówieniu o informacjach „obiektywnych”.

Dla naszych celów proponujemy wskazać dwa sposoby, w jaki termin **Informacja** może być i jest ogólnie używany:

- a. **Informacje jako dane przetworzone** – informacje jako przetworzone, zorganizowane i ustrukturyzowane dane. A więc coś, co jest (lub może być) rozumiane przez racjonalne badanie, intelekt i myślenie. Co ważne, takie informacje mogą być artykułowane w języku (lub matematyce/algorytmach jako specyficznym typie języka). W tym sensie informacja jest reprezentacją rzeczywistości opartą na ustaleniach i interpretacji, a nie samą rzeczywistością.
- b. **Informacja jako nieodłączna część rzeczywistości** – informacja jako podstawowy (organizacyjny) składnik rzeczywistości (a przynajmniej żywych organizmów). Na przykład możemy wskazać informacje odziedziczone w DNA lub pamięci mięśniowej (podczas powtarzalnego wykonywania jakiegoś ruchu/sportu). Dobrze jest mieć świadomość, że my jako żywy organizm zawieramy o wiele więcej informacji niż po prostu „mamy” w naszych mózgach i że jest to dziedziczone (genetycznie), a także nabywane w trakcie naszego życia, a zatem wpływa na to, co robimy, jemy itp.

Ponieważ teraz zajmujemy się zbieraniem informacji i nadawaniem im sensu, będziemy używać terminu informacja w sensie reklamy a. powyżej jako dane przetwarzane. Ale poruszymy również temat dotyczący znaczenia naszych doświadczeń i emocji, ponieważ my, ludzie, nie jesteśmy tylko racjonalnymi maszynami przetwarzającymi dane.

2. Zrozum dane, fakty i obiektywność

2.1. Wybrane definicje i pojęcia dotyczące danych i informacji

Oxford Dictionaries ogłosił „**post-prawdę**” międzynarodowym słowem roku 2016, definiując to słowo jako „odnoszące się do lub oznaczające okoliczności, w których obiektywne fakty mają mniejszy wpływ na kształtowanie opinii publicznej niż odwoływanie się do emocji i osobistych przekonań”.

Dezinformacja i mylna informacja stanowią **zagrożenie dla liberalnej demokracji**, ponieważ dezinformacja lub fikcja są wykorzystywane do manipulowania opinią publiczną i podejmowaniem decyzji. Rozpowszechnianie dezinformacji, dezinformacji i teorii spiskowych jest w obecnym środowisku ściśle związane z **Internetem jako jednym z głównych kanałów dystrybucji** i udostępniania informacji. Nie tylko każdy może „wytwarzać” i rozpowszechniać informacje wśród szerokiej publiczności, ale także algorytmy obsługujące media społecznościowe sprzyjają przyspieszeniu dezinformacji jako dezinformacji. W tym środowisku mamy do czynienia nie tylko z „wojną informacyjną”, ale z „wojną poznawczą²”, w której nasze (ludzkie) **predyspozycje poznawcze są wykorzystywane i niewłaściwie używane** do czyichś celów.

Inaczej jest z dyktaturą lub reżimami, w których media (telewizja i/lub gazety) są w pełni kontrolowane przez reżim, a tym samym tworzą narrację i wpływają na opinię publiczną (jak w Rosji czy na Węgrzech).

² Term used by NATO: <https://www.nato.int/docu/review/articles/2021/05/20/countering-cognitive-warfare-awareness-and-resilience/index.html>

I. Methodology for teachers

Definicja

Czym jest definicja i jakim celom służą definicje, jest samo w sobie bardzo ciekawym tematem i dość istotnym dla zrozumienia użycia języka i deklarowanej wiedzy.

Ogólnie definicja jest rozumiana jako (z: Dictionary.cambridge.org):

- stwierdzenie, które wyjaśnia znaczenie słowa lub frazy
- opis cech i ograniczeń czegoś

jest zdefiniowany jako (z www.lexico.com):

- stwierdzenie dokładnego znaczenia słowa, zwłaszcza w słowniku

Termin pochodzi z łaciny: *dēfīnītiō* oznaczający ograniczenie, określenie, definicję, wyjaśnienie lub granicę lub granice.

W tym sensie chcielibyśmy zwrócić uwagę, że „definicja” jest właściwie koncepcją wyznaczania granicy (limitów) dla celów „komunikacyjnych”. Używamy definicji, aby móc się komunikować i rozumieć, więc jeśli ktoś coś powie, druga osoba zrozumie znaczenie (ze wszystkimi odniesieniami za tym). Niektóre definicje opierają się na powszechnym użyciu tego terminu, a inne na ustaleniach naukowych. Ale wszystkie opierają się na wspólnym porozumieniu między użytkownikami (nawet przy różnicy zdań komunikacja polega na ustaleniu granicy).

PRZYKŁAD Przykład pokazujący, że definicja tożsama z rzeczywistością nie jest możliwa i dlatego mówimy, że jest to pojęcie (czyli słowa nie mają precyzyjnego znaczenia, ale są kontekstowe). Po prostu spróbuj podać precyzyjną definicję czegoś tak prostego, jak „krzesło” lub „stół”. To po prostu niemożliwe. Jak więc moglibyśmy dojść do precyzyjnych definicji czegoś złożonego lub głębokiego, jak społeczeństwo, kultura, prawda, świadomość...?

Dlaczego to jest ważne? Czasami ludzie zapominają, że definicja to „tylko” koncepcja, a nie sama rzeczywistość. Więc nie myl definicji z rzeczywistością.

Komentarz do strony: Właśnie dlatego Ludwig Wittgenstein w swoim Tractatus Logico-Philosophicus dochodzi do wniosku: „Tam, gdzie nie można mówić, trzeba milczeć”. Ponieważ rozumiał ograniczenia i niedokładności języka i dlatego później przychodzi z „grami językowymi”.

Podsumowanie) Zabierz na zajęcia Nie bierz słów i terminów za pewnik. Po pierwsze dlatego, że nie są (są kontekstowe), a po drugie ten, kto używa tego terminu, może mieć na myśli inne znaczenie, niż moglibyśmy się spodziewać. Dlatego inwestuj, aby zobaczyć prawdziwe znaczenie słów mówcy i nie

I. Methodology for teachers

Jak zawsze w przypadku definicji, mogliśmy znaleźć różne koncepcje i podejścia. Aby konceptualizować niektóre z kluczowych terminów, aby odpowiadały naszym celom, proponujemy użycie następujących terminów w następującym znaczeniu:

Najpierw należy wskazać **dwie główne linie rozróżnienia**:

Pierwsze pytanie o zamiary, cel i intencję

Drugie pytanie o faktyczność (fałsz i prawda)

Mylna informacja vs. Disinformation

Mylna informacja: fałszywe informacje, które są rozpowszechniane (lub otrzymywane), niezależnie od tego, czy mają na celu wprowadzenie w błąd.³

Dezinformacja: celowo wprowadzające w błąd lub stroniczne informacje; zmanipulowana narracja lub fakty; propaganda⁴.

Różnica polega więc na intencji. Ale ponieważ dezinformacja może być napędzana przez uprzedzenia, a celowość lub intencja może być mało trudnym pytaniem. W przypadku dezinformacji ważne jest to, że nie musi ona dotyczyć tylko informacji, ale także narracji lub propagandy, która kieruje problem w przemyślany (zamierzony) kierunku.

Nie ma zgody co do definicji terminu **Fałszywe wiadomości**, a to także dlatego, że znaczenie ewoluowało w czasie. Kiedyś używano go do opisywania satyrycznych (zmyślonych) treści, które nie miały na celu informowania, więc w rzeczywistości nie były to wcale wiadomości. Obecnie możemy wskazać dwa różne zastosowania tego terminu:

Fałszywe wiadomości wzięte dosłownie: dosłowne „fałszywe wiadomości” jako celowo sfabrykowane fałszywe informacje. Można powiedzieć sfabrykowane kłamstwo.

Fałszywe wiadomości jako termin ogólny: ogólnie fałszywe i/lub wprowadzające w błąd informacje.

Ponieważ „**fałszywe wiadomości**” w większości nie są całkowicie fałszywe (sfabrykowane kłamstwa), a „**prawdziwe wiadomości**” nie zawsze są bezbłędne⁵, nie jest łatwo ustalić ścisłą granicę między tymi dwoma⁶. W ten sposób dochodzimy do pytania: co jest **faktem**, co **fałszem**, a co **prawdą**? Proponujemy następującą definicję terminu fakt i wyjaśnienie dlaczego w komentarzach poniżej:

Fakt jako dane: fakt jako dane reprezentujące lub opisujące zdarzenia lub właściwości czegoś, co istnieje lub istniało. Fakt jako podstawowe dane zebrane o zdarzeniach lub właściwościach przed interpretacją*.

***WAŻNE** Ktoś mógłby argumentować, że w rzeczywistości nikt nie może dostarczyć danych bez interpretacji, ponieważ musimy wybrać i użyć określonej metody, aby uzyskać fakty. I zgodzilibyśmy się. Należy więc pamiętać, że **dane (fakty) musiały zostać uzyskane za pomocą pewnych środków**

³ From: www.dictionary.com

⁴ From: www.dictionary.com

⁵ Potthast, M., Kiesel, J., Reinartz, K., Bevendorff, J., & Stein, B. (2017). A stylometric inquiry into hyperpartisan and fake news. from <https://arxiv.org/pdf/1702.05638.pdf> (see on page 4)

⁶ As we can for example see at the fact checking pages like Snopes which are rather using scale to distinguish “true” and “false” statements (see also below the practical part)..

I. Methodology for teachers

(metody), a takie są tylko odzwierciedleniem rzeczywistości. Dlatego nie powiedzielibyśmy, że fakt = prawda (rzeczywistość).

PRZYKŁAD Na przykład, jeśli mierzę się wysoko. Ktoś mógłby zadeklarować: „Mam 175 cm wzrostu, tak naprawdę... to prawda/rzeczywistość”. Mimo, że mierząc się dawałem z siebie wszystko, wciąż możemy zadać sobie pytanie: Czy naprawdę mam 175 cm wzrostu? Jak dokładnego miernika/urządzenia użyłem? Czy mierzyłem się rano czy po południu? Czy to dokładnie 175 cm, czy powinno być 175,4 cm? Widzimy więc, że nawet przy dość łatwym i bezpośrednio mierzalnym zadaniu tego, co jest „prawdą” i faktem, nie jest łatwo. I możemy sobie wyobrazić, że w przypadku złożonych zagadnień dotyczących tematów społecznych jest to jeszcze bardziej skomplikowane. Dlatego proponujemy rozumieć fakty jako dane zebrane za pomocą określonego podejścia (metody).

(PODSUMOWANIE) Zabierz na zajęcia Lepiej jest rozumieć fakty jako dane niż samą rzeczywistość. W ten sposób możemy analizować i oceniać właściwości faktów (danych), ich ważność i przydatność w zależności od sposobu ich pozyskania (zastosowanych metod) oraz istotności dla zagadnienia, którym się zajmujemy. Biorąc pod uwagę naszą wiedzę na temat dezinformacji, dezinformacji i newsów, powinniśmy również przyjrzeć się, w jaki sposób (zastosowana metoda), dlaczego (cel, intencja), przez kogo (prawdopodobne uprzedzenia) fakty zostały pozyskane i przedstawione oraz w jakim celu cele. Później dodamy jeszcze wymiar konsekwencji (wpływu).

Jaka jest zatem prawda? Słownik oksfordzki w jednej z definicji mówi, że prawda to „to, co jest zgodne z faktem lub rzeczywistością”. Jak pokazaliśmy, jak to jest z faktami, wahałoby się przed użyciem takiej definicji, ponieważ maskuje ona fakt, że „fakty” tylko wskazują na coś w rzeczywistości, ale nie są samą rzeczywistością. A potem możemy prawdopodobnie wahać się przed użyciem terminu „prawdziwy”. Oczywiście jest to i nadal będzie nazywane „prawdziwym” czymś odpowiadającym rzeczywistości, ale dość ważne jest uznanie tego chininowego zrozumienia, które jest w rzeczywistości Prawdą:

Prawda i prawda: Prawda jest po prostu tym, co jest, samą rzeczywistością. Możemy to nazwać **Prawdą**. A termin **prawda** zostaw za fakt odpowiadający tej rzeczywistości.

(PODSUMOWANIE) Zabierz na zajęcia Ze zrozumieniem (uznaniem), że prawda jest tym, co jest, samą rzeczywistością. Możemy zrozumieć, że nikt nie może mieć ani posiadać prawdy, jak to się powszechnie mówi: „Ja mam prawdę”. Dzięki takiemu zrozumieniu możemy dalej promować otwartą komunikację i zrozumienie różnych punktów widzenia. Ale nadal zachowuj zdrowy sceptycyzm (patrz poniżej). Tylko w ten sposób możemy promować poszukiwanie i eksplorację, które w przeciwnym razie zakończy się stwierdzeniem czegoś definitywnego. Byłby to **dogmat**, którego nie można by dalej badać.

Czym zatem jest obiektywność i czy możemy uzyskać obiektywne fakty? Trudno nazwać coś w 100% obiektywnym, jeśli zrozumiemy, że zbieranie faktów jest nieodłącznie związane z intencją i metodą stojącą za pozyskaniem faktów (danych). A nawet najprostsze obserwacje mogą być zaciemnione i mieć w sobie intencję lub powód (robimy coś, bo chcemy lub znajdujemy się w sytuacji, robiąc to z jakiegoś powodu).

Również, jak widzieliśmy z **uprzedzeniami** (patrz Moduł 1), mogliśmy zobaczyć, że możemy ograniczyć uprzedzenia, ale jest to prawie niemożliwe, aby ograniczyć je całkowicie. Nadal jesteśmy i będziemy podchodzić do tej kwestii z pewnego punktu widzenia, z pewnymi wcześniejszymi doświadczeniami i w jakimś celu.

I. Methodology for teachers

PRZYKŁAD **Obiektywizm** można było rozumieć przez porównanie do obrazu w obiektywach aparatu (obiektywnego). Nawet jeśli nie jest to fałszywy lub sfabrykowany obraz rzeczywistości (obiektyw wskazuje na rzeczywiste obiekty) nadal możemy stwierdzić jakim naświetleniem i czasem fotograf użył (metoda), jakim aparatem i obiektywem został użyty (sprzęt) z jakimi intencjami i celami zrobił zdjęcie. Widzimy więc, że nawet jeśli zdjęcie zostało „obiektywnie” zrobione w jakimś miejscu, to jest to tylko jakieś przedstawienie rzeczywistości, a nie rzeczywistość czy prawda sama w sobie.

PRZYKŁAD To, co jest „**obiektywne**”, a co „**subiektywne**”, może być mylące i często źle rozumiane. Jeśli Jan mówi: „Nienawidzę tego...” lub „Lubię tego polityka”. Czy jest obiektywny czy subiektywny? Powinniśmy zapytać, co dokładnie. Tak, to jest subiektywne odczucie lub opinia Johna. Ale moglibyśmy powiedzieć, że obiektywnie (jeśli John naprawdę to wyraził) John wyraża, że tego nienawidzi... lub że lubi tego polityka. W tym sensie subiektywne odczucia/opinie stają się obiektywne i stają się częścią rzeczywistości. **Uważaj więc, aby odrzucić takie subiektywne stwierdzenia jako nieistotne**, ponieważ są one bardzo istotną i „obiektywną” (rzeczywistą) częścią rzeczywistości i jako takie wpływają na rzeczywistość. (np. socjologia mogłaby nam pokazać, jak bada się takie postawy w społeczeństwie).

Jeśli chodzi o termin **obiektywny**, proponujemy używać go w dwóch następujących znaczeniach:

- **(nasza perspektywa) W sensie przejrzystości.** Tak więc w przypadku obiektywów aparatu fotograficznego (patrz przykład powyżej) obiektywnie postrzegalibyśmy, że fotograf wraz ze zdjęciem w przejrzysty sposób przekazuje informację gdzie, kiedy, w jakich okolicznościach i w jakich intencjach zostało zrobione zdjęcie.
- **(perspektywa dziennikarzy) Przedstawienie problemu z wielu punktów widzenia** i przedstawienie wszystkich stron sporu. Tak działają dziennikarze. Starają się pokazać perspektywę wszystkich istotnych aktorów. Jednym z problemów jest to, że możesz omówić wszystkie punkty widzenia/argumenty, ale nadal jest to **dobry sposób na zobiektywizowanie skomplikowanego tematu**. Drugi problem polega na tym, że staranne studiowanie w tym poczuciu obiektywności prowadzi (prawie nieuchronnie) do porównywania nieporównywalnych stanowisk (argumentów). Ponieważ dziennikarze starają się zachować obiektywizm, dając przestrzeń każdej ze stron w ten sam sposób, w jaki odrzucają krytyczną analizę przedstawionych ulepszeń i dowodów. Tak więc jedna ze stron może (i często korzysta) z lepszej retoryki opartej na populizmie/fake-newsach/dezinformacji itp⁷. (jest to głównie problem reporterów, ponieważ dziennikarze śledczy powinni wychodzić poza wyrażane argumenty zaangażowanych aktorów).

(PODSUMOWANIE) Zabierz na zajęcia To rozumienie prawdy i obiektywności (patrz wyżej) **nie polega na tym, że wszystko jest względne. Wystarczy przyznać, że to my gromadzimy (generujemy) fakty przy użyciu określonych metod i przy użyciu określonych narzędzi, a czyniąc to kierujemy się określonym celem lub intencją (świadomie lub nie)**. Nawet w nauce to, co było faktem i uważane za prawdziwe 50

⁷ Dobrym przykładem, gdzie zostały one faktycznie wyprodukowane profesjonalnie i w pełni wykorzystane, jest przemysł tytoniowy i naftowy z ich zaprzeczaniem związku między paleniem a rakiem i wkładem człowieka w zmianę klimatu. Jest to bardzo dobrze udokumentowane przez badaczy naukowych i dziennikarzy śledczych (zobacz na przykład podcast BBC dobrze omawiający ten temat: [How They Made Us Doubt Everything](#)).

I. Methodology for teachers

czy 100 lat temu, już się nie sprawdza. Ale nawet ta obiektywność jest pojęciem wątpliwym, wciąż możemy odróżnić fakty od sfabrykowanych (fałszywych) informacji. **Zamiast spierać się o to, co jest, a co nie jest obiektywne, proponujemy skoncentrować się na jakości danych i informacji oraz ocenić ich ważność i znaczenie** (patrz poniżej). A poza stwierdzeniem czegoś jako prawdziwego lub definitywnego faktu/prawdziwego sugerujemy użycie zdań typu: **Zgodnie z naszą najlepszą/aktualną wiedzą**. I nawet my twierdziliśmy, że używanie terminów takich jak „obiektywny” czy „prawdziwy” jest dość problematyczne, nie bój się ich używać (ponieważ jesteśmy do tego przyzwyczajeni i nie możemy ich wymazać z naszego języka), ale pamiętaj, aby nie pomylić ich z niekwestionowaną „obiektywnością” i zdecydowaną „prawdą”. Jeśli pracujemy z danymi i informacjami, pamiętaj, że są to tylko reprezentacje i konceptualizacja rzeczywistości, a nie sama rzeczywistość.

3. Definicja problemu i jak nie rozwiązywać błędnych problemów

Jak zdefiniować problem i dlaczego nie jest to takie proste, jak mogłoby się wydawać?

Jak wybrać odpowiednią kwestię/temat do wykorzystania w Zestawie zadań?

Problem reprezentuje „sytuację, osobę lub rzecz, która wymaga uwagi i wymaga zajęcia się lub rozwiązania”⁸.

Zwykle zaczynamy od rozwiązania „problemu”, **nawet nie zdając sobie sprawy, że za definicją problemu kryją się już pewne założenia i wyobrażenia o sytuacji**. Ponieważ w wielu przypadkach nie jesteśmy świadomi tego, jak zdefiniowano problem i jakie były założenia, często możemy próbować rozwiązać „**niewłaściwy**” problem. Błędne w tym sensie, że rozwiązując je, w rzeczywistości nie osiągnęlibyśmy naszych celów.

PRZYKŁAD Przykładem może być inwestowanie naszych wysiłków w badania, które skupiają się na nieistotnych aspektach badanego tematu (zobacz więcej w module 3).

(PODSUMOWANIE) Zabierz na zajęcia Przed zdefiniowaniem „problemu” powinniśmy najpierw zbadać problem i zrozumieć, co jest (lub prawdopodobnie) może być ważne (więcej szczegółów w Modułach 2 i 3).

⁸ [Cambridge Dictionary](#)